

Opinnäytetyö (AMK)

Musiikin koulutusohjelma

Musiikkipedagogi

2012

Senni Hakkarainen

MIKSI TRUMPETISTI VIITSII PUHALTAA?

Tutkimus Suomen ammattisinfoniaorkestereiden
trumpetistien työmotivaatiosta

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Senni Hakkarainen

MIKSI TRUMPETISTI VIITSII PUHALTAA?

Opinnäytetyöni on tutkimus Suomen ammattisinfoniaorkestereiden trumpettistien työmotivaatiosta. Orkesterimuusikon ammatti on täynnä haasteita. Trumpetinsoiton ammattiopiskelijana päädyn itse usein pohtimaan näitä haasteita ja arvioimaan, haluanko jatkaa valitsemallani alalla. Saadakseni vastauksia omiin kysymyksiini ja tutustuakseni paremmin alaan käännyn ammattitrumpettistien puoleen.

Tutkimukseen osallistui viisitoista orkesteritrumpettistia yhdeksästä eri ammattisinfoniaorkesterista Suomessa. Yhdeksän trumpettistia vastasi laatimani kyselykaavakkeen kysymyksiin haastattelutilanteissa kevätkesällä 2011. Loput kuusi tutkimukseen osallistunutta trumpettistia täytti kyselykaavakkeen sähköisesti niin ikään alkukesällä 2011.

Tutkimuskysymykset käsittelivät trumpettistien soittoharrastuksen alkua, heidän ammattiopiskeluaikojaan sekä ammattitrumpettistina oloa. Keskiössä olivat orkesteritrumpettistien työmotivaatiota selvittävät kysymykset.

Suomen orkesteritrumpettistit osoittautuivat tutkimuksessa etupäässä vahvasti sisäisesti motivoituneiksi työhönsä. Tutkimustuloksissa muita merkittävimmiä työmotivaatioon positiivisesti vaikuttaviksi tekijöiksi nousivat itse työn eli soittamisen mieluisuus sekä hyvät kollegat eli työyhteisö. Tutkimustulokset olivat pitkälti yhteneväiset aiempien työ- ja esiintymismotivaatiota käsittelevien tutkimusten ja teorioiden kanssa.

ASIASANAT:

Sinfoniaorkesteri, trumpettisti, työmotivaatio.

Senni Hakkarainen

WHY DOES A TRUMPETER BOTHER TO BLOW?

This thesis is a study of work motivation of Finland's professional symphony orchestra trumpeters. To be an orchestra musician is a challenging profession. As a trumpet student I constantly find myself reflecting the challenges of the profession and assessing if I want to continue in studying to be an orchestra trumpeter. To get answers to my questions and to get to know better the profession I turned to Finland's professional orchestra trumpeters.

Fifteen orchestra trumpeters took part in the study. They were from nine different professional orchestras in Finland. Nine of them were interviewed and the rest answered the same questions by e-mail. Both interviews and filling the questionnaire by e-mail were done in the beginning of the summer 2011.

The questions of the study dealt with three different eras in the trumpeters' career. Firstly the questions were about the early music hobby and the beginning of playing trumpet. Secondly trumpeters were asked to tell about their professional music studies. Finally the questions were about the profession itself and the years the trumpeters had been working in a professional symphony orchestra. The focus in the questions was on work motivation.

The study proved Finland's professional symphony orchestra trumpeters to be highly motivated in their work. The two most significant factors that affected positively in the work motivation were the work itself (playing the trumpet) and good colleagues (work community). The results were mostly convergent with previous research and theories of work motivation and the motivation of musical performing.

KEYWORDS:

Symphony orchestra, trumpeter, work motivation.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 AIEMMIN TUTKITTUA JA KIRJOITETTUA	6
2.1 Motivaatio työelämässä	6
2.2 Motivaatio ja musiikki	8
3 TUTKIMUSMENETELMÄT	10
4 TUTKIMUSTULOKSET	12
4.1 ”Mummi osti mulle trumpetin” – Lapsuuden soittoharrastus	12
4.2 ”Ei ikinä oikein muut hommat kiinnostanu” – Kohti ammattilaisuutta	16
4.3 ”Orkesterisoitto on hienoin ja vaativin joukkueurheilulaji” - Ammattilaissoittajana	18
4.3.1 Työn hyviä ja huonoja puolia	18
4.3.2 Motivaatiopula ja millä siitä selviää	21
4.3.3 Tärkein työmotivaattori	22
4.3.4 Työn tärkeys	23
4.3.5 Orkesteritrumpetistin ammatti elämäntapana	24
4.3.6 Hyviä työmuistoja	27
4.3.7 Trumpetistin luonne	29
5 MIKSI TRUMPETISTI VIITSII PUHALTAA?	32
5.1 ”Mä olin niin liikuttunu ite siitä, että mä en meinannu pystyä soittamaan!” – Trumpetistit tunteellisina	35
6 POHDINTAA	37
7 LÄHTEET	39

LIITTEET

- Liite 1. Kyselykaavake trumpeteille
Liite 2. The Questionnaire for the Trumpeters

1 JOHDANTO

Suomalainen ammattitrumpetisti voi työllistyä esimerkiksi yhteen maamme ammattisinfoniaorkestereista. Sinfoniaorkesterin trumpetistin työ on minulle se, jota kohti pyrin trumpetinsoiton ammattiopinnoissani. Opiskelujen mittaan olen kuitenkin useammin kuin kerran löytänyt itseni pohtimasta alan vaihtoa. Näin tapahtui erityisesti silloin, kun olin yksi ainoista trumpetinsoiton opiskelijoista sen hetkisessä opiskelupaikassani. Harjoittelu tuntui usein yksinäiseltä ja sinfoniaorkesteriprojektien puutteessa jokseenkin merkityksettömältä. Uskomiin mahdollisuuksiini pärjätä musiikkialalla kärsi.

Päädyin opinnäytetyössäni tutkimaan nimenomaan orkesteritrumpetistien työmotivaatiota saadakseni vastauksia omiin opiskelumotivaatiota ja ammatinvalintaa koskeviin kysymyksiini. Halusin myös tutustua paremmin mielenkiintoni herättäneeseen ammattiin. Niinpä otin yhteyttä osaan Suomen ammattisinfoniaorkestereiden trumpetisteista ja pyysin heitä kertomaan työstään ja erityisesti työmotivaattoreistaan. Olin lisäksi kiinnostunut näkemään, millaiset persoonat menestyvät orkesteritrumpetisteina.

Orkesterimuusikon ammatti on monella tapaa haastava. Työ asettaa tiukat vaatimukset muun muassa suurten teosten nopealle oppimiselle ja esiintymistilanteissa hermojen hallitsemiselle. Alan palkkaus on heikko suhteutettuna musiikin opiskeluun käytettyihin vuosiin ja työn stressaavuuteen. Nämä seikat huomioon ottaen voisi olettaa, että orkesterimuusikoilla on vahva sisäinen työmotivaatio. Halusin opinnäytetyössäni selvittää, mikä on se asia, joka motivoi näin voimakkaasti orkesterimuusikkoja ja tässä tapauksessa orkesteritrumpetisteja.

Miksi trumpetisti viitsii puhalttaa?

2 AIEMMIN TUTKITTUA JA KIRJOITETTUA

2.1 Motivaatio työelämässä

”Työmotivaatiolla tarkoitetaan yleisesti ottaen sitä yksilön kokonaistilaa, joka energisöi, synnyttää, suuntaa ja pitää yllä hänen työtoimintaansa.” (Vartiainen & Nurmela 2002, 188.)

Työn tieteellinen tutkiminen alkoi 1900-luvun alussa. Vallitsevan psykologisen suuntauksen mukaisesti työntekijöiden motivaatiota tarkasteltiin behavioristisesta näkökulmasta. Esimiehet valvoivat työtehtävien hoitamista ja palkitsivat hyvin tehdyt tehtävät esimerkiksi antamalla palkankorotuksia. Työntekijöitä ohjailtiin kuten eläimiä, eikä heitä pidetty ajatustyöhön kykenevinä. Näin ollen ei myöskään koettu tärkeänä, että työntekijä itse ymmärtäisi tarkemmin oman työnsä merkityksen tai osallistuisi vähimmissäkään määrin työtään koskevien päätösten tekoon. Esimiehet ja työntekijät olivat siis toisilleen etäisiä. Teollistumisen alkuvuosina tällainen toimintatapa olikin jossain määrin perusteltu, sillä työtä pidettiin lähinnä toimeentulolähteenä, ja työympäristöt olivat tavallisesti nykyistä merkittävästi muuttumattomampia. (Liukkonen, Jaakkola & Kataja 2006, 36-41. Thomas 2000, 27.)

1940-luvulla motivaatiokäsitys alkoi laajeta ja muuttua monipuolisemmaksi. Uuden, humanistisen suuntauksen ensimmäisiä uranuurtajia oli Abraham Maslow, jonka mukaan ihmisen tarpeet muodostavat hierarkian, jossa alimpana ovat fyysiset perustarpeet, kuten syöminen ja nukkuminen, ja ylimpänä itsensä toteuttamisen tarve (Maslow 1943). Ottamalla fysiologisten tarpeiden lisäksi huomioon myös psykologisia tarpeita Maslow raivasi osaltaan tietä 1960-luvulla tapahtuneelle nk. kognitiiviselle vallankumoukselle. (Liukkonen 2006, 17.) Maslow’n ajatuksia on siirtynyt myös nykypäivän käsityksiin työstä ja työmotivaatiosta. Työhön motivoivana tekijänä ei pidetä enää pelkkää

toimeentuloa, vaan työ on monelle myös tärkeä itsensä toteuttamisen tapa. (Liukkonen 2006,18.)

Viime vuosikymmeninä motivaatiokäsityksessä on ollut vallalla sosiaaliskognitiivinen suuntaus, jonka mukaan motivaatioon vaikuttaa kognitiivisten prosessien lisäksi yksilön sosiaalinen ympäristö (Liukkonen 2006, 24). Lawler (1994) kehitti odotusarvoteorian, jonka mukaan yksilön motivaatio riippuu kolmesta tekijästä: odotettu suhde tarvittavan ponnistelun ja suorituksen välillä (jos yksilö kokee, etteivät hänen kykynsä riitä suoritukseen, hän ei motivoidu), odotettu suhde suorituksen ja tulosten välillä (jos yksilö kokee suorituksen liian työlääksi ja tulokset liian pieniksi, hän ei motivoidu), ja tulosten houkuttelevuus. Tuloksia voi olla sisäisiä tai ulkoisia. Sisäiset tulokset ovat niitä, jotka tulevat työtuloksesta itsestään, ja ulkoiset sitä positiivista palautetta, jota saa esimiehiltä ja työtovereilta. (Vartiainen & Nurmela 2002, 193-195.) Deci, Ryan & Koestner (1999) kehittivät motivaation kognitiivisen arviointiteorian, jonka mukaan sisäinen motivaatio vahvistuu, jos toiminta aiheuttaa itsemääräämisen ja kompetenssin tunteita. Ylemmältä taholta tuleva kontrollointi vähentää itsemääräämisen tunnetta ja siten myös motivaatiota. (Vartiainen 2002, 196.) Thomas (2000) puolestaan esitteli neljä asiaa, jotka kasvattavat työntekijän sisäistä motivaatiota: työn merkityksen tiedostaminen, valinnan mahdollisuus, kyvykkyyden tunne työtehtävissä sekä edistyksen tunne työtehtävissä. Hän korostaa myös työntekijän itseohjautuvuuden tärkeyttä sen vanhanaikaisen mallin sijaan, jossa esimies tekee kaiken aivotyöskentelyn työntekijän puolesta. (Thomas 2000, 45.)

Nykyiset työympäristöt ovat jatkuvasti muuttuvia ja myös työmotivaatio on ryhdytty näkemään yhä monimutkaisempana prosessina, johon yksilö itse voi vaikuttaa (Liukkonen 2006, 38, 24.). Vastaavasti myös työmotivaatio koostuu monista motiiveista, joista osa on ulkoisia ja tiedostettuja, osa taas sisäisiä ja jopa tiedostamattomia. Motivaation monimutkaisuuden huomioon ottaen ei ole ihme, ettei vielääkään ole olemassa yhtä yleisesti hyväksyttyä motivaatioteoriaa. (Vartiainen & Nurmela, 189.)

2.2 Motivaatio ja musiikki

Motivaatiota on tutkittu myös musiikin näkökulmasta. Musiikin esittämisen motivaatiota koskevia tutkimuksia on tosin tehty vain vähän (Persson, Pratt & Robson 1992, 3).

Persson, Pratt ja Robson (1992) pyysivät viittätoista pianistia harjoittelemaan saman pianokappaleen tietyssä ajassa. Pianistit olivat iältään 18-63-vuotiaita musiikinopiskelijoita ja ammattimuusikoita. Kun kappale oli harjoiteltu, pianisti esitti sen tutkijoille, minkä jälkeen häntä haastateltiin. (Persson 1992, 4.) Kysymykset koskivat harjoittelutilannetta, esiintymistilannetta, menestyksen saavuttamisen ja yleisöltä saadun positiivisen palautteen tärkeyttä, sekä ryhmään kuulumisen ja itseilmaisun tarpeen motivoivaa merkitystä. Haastattelutulosten pohjalta Persson, Pratt ja Robson muodostivat neljä muusikkojen motivaatiota selittävää kategoriaa: nautinnonhakuinen motiivi (pyrkimys positiiviseen tunne-elämykseen), sosiaalinen motiivi (ryhmään kuulumisen tärkeys), ekshibitionistinen motiivi (halu jakaa esteettisiä vakaumuksia muille), sekä erilaiset saavutusmotiivit. (Persson 1992, 9-11.)

Annu Tuovila (2003) haastatteli 66:a 7-13-vuotiasta lasta neljästä helsinkiläisestä musiikkiopistosta vuosina 1996-2002. Myös lasten vanhempia, soitto-opettajia ja opistojen rehtoreita haastateltiin. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada tietoa lasten musiikin harjoittamisesta ja heidän kokemuksistaan musiikkiopisto-opiskelijoina. Koska haastatteluja tehtiin pitkällä aikavälillä, lasten musiikkiopisto-opiskelumotivaatiossa oli mahdollista havaita kehitystä. Ne lapset, jotka vuodesta toiseen nauttivat opinnoistaan, olivat niitä, jotka kokivat itse vaikuttavansa kaikkiin asioihin opinnoissaan. Heitä motivoi harrastuksessa ennen kaikkea itse soittamisen hauskuus ja musiikin ilo. Suurimmalla osalla heistä oli myös ystäviä musiikkiopistossa. Vastaavasti ne lapset, joiden myönteiset opiskelukokemukset vähenivät tai loppuivat kokonaan haastatteluvuosien aikana, olivat niitä, jotka kokivat vaikutusmahdollisuutensa pieniksi. Opetus oli tutkintokeskeistä, eikä lasten kappalettoiveita toteutettu. Suurimmalla osalla heistä ei myöskään ollut ystäviä musiikkiopistossa. Osa

lapsista (16 kpl) lopetti tutkimusvuosien aikana musiikkiopisto-opintonsa kokonaan . Kaikki heistä soittivat opettajan kanssa pelkästään tylsäksi ja vaikeaksi koettua perusohjelmistoa, ja osapuolien tavoitteet olivat ristiriidassa. Joissain tapauksissa lapsen soitin oli jonkun toisen valitsema, mikä laski motivaatiota. Tuovilan tutkimuksen perusteella positiivisen opiskelukokemuksen saavuttamiseksi välttämätöntä on vanhempien ja opettajan välinen yhteistyö. Tärkeitä olivat myös musisoivat ystävät: jos lapsella ei ollut soittamisesta kiinnostuneita ystäviä, musiikkiopisto-opinnot loppuivat väistämättä. Lapsen sukupuoli näytti vaikuttavan siten, että vanhemmat olivat aktiivisempia poikien kuin tyttöjen soittoharrastuksessa. Keskeinen tutkimustulos oli se, kuinka suuri merkitys opettajalla on oppilaan hyvän musiikillisen itsetunnon syntymisessä. Myös ohjelmiston merkitys oli suuri. (Tuovila 2003, 194-222.)

Laulaja Dorothy Irving pohtii kirjassaan Ammatti: Muusikko (Yliopistopaino 2002) syitä muusikoiden työmotivaatiolle, sekä ammatin hyviä ja huonoja puolia. Motivaattoriksi hän mainitsee vuorovaikutuksen yleisön kanssa ja mahdollisuuden vaikuttaa positiivisesti ihmisten elämään. Hänen mukaansa muusikot ja kuulijat antavat toisilleen ravintoa, sillä musiikki ruokkii yleisöä ja yleisön sanattomat viestit esiintyjää. (Irving 2002, 15.)

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

Aloitin Suomen ammattisinfoniaorkestereiden trumpetistien työmotivaation tutkimisprosessin keväällä 2011. Tuolloin Suomessa oli neljätoista ammattisinfoniaorkesteria, joissa oli yhteensä 40 trumpetistin virkaa (Suomen Sinfoniaorkesterit ry 2011). Tutkimusmuodoksi valikoitui haastattelu, sillä uskoin siten saavani laajimmat ja käyttökelpoisimmat vastaukset kysymyksiini. Pitkien välimatkojen vuoksi nostin haastattelun rinnalle myös kyselylomakkeen, jota lähetin kauempana asuville tai muuten aikataulujen ristikkäisyydestä johtuen haastatteluun kykenemättömille trumpetisteille.

Kolmeentoista trumpetistiin sain alun perin yhteyden facebookin kautta. Kuusi tavoitin puhelimitse. Kun trumpetisti oli suostunut osallistumaan tutkimukseen, lähetin kyselylomakkeen sähköpostitse tai ehdotin haastatteluaikaa. Yksikään trumpetisti, johon otin yhteyttä, ei kieltäytynyt osallistumasta tutkimukseen. Lähetin kyselylomakkeen kymmenelle trumpetistille, joista kuusi palautti sen minulle täytettynä. Haastattelu järjestyi yhdeksän trumpetistin kanssa.

Tutkimukseen osallistuneet viisitoista trumpetistia olivat kaikkiaan yhdeksästä eri orkesterista. Heissä oli viisi äänenjohtajaa tai soolotrumpetistia, kuusi varaäänentohtajaa tai vuorottelevaa äänenjohtajaa, sekä kolme tuttujohtajaa. Trumpetisteista kaksi oli määräaikaista sijaisia, loput kolme toista viranhaltijoita. Uravuotia tutkimukseen osallistuneille oli kevääseen 2011 mennessä ehtinyt kertyä kahdesta yli neljääkymmeneen.

Vastanneista kolme oli syntyperältään muita kuin suomalaisia, ja he olivat myös opiskelleet osan tai kaikki musiikkiopinnoistaan ulkomailla. Näitä trumpetisteja varten käänsin kyselykaavakkeen myös englanninkielelle.

Haastattelu- ja kyselylomakkeen kysymykset olivat keskenään yhteneväiset ja perustuivat omiin henkilökohtaisiin kokemuksiini ja pohdintoihini trumpetinsoiton ammattiopiskelijana. Käytin tutkimuksessa termiä *työmotivaattori*, jolla tarkoitan työhön motivoivaa tekijää.

Trumpetistien vastaukset esitetään nimettöminä. Siteeratut trumpetistit on myös jätetty numeroimatta tai muuten merkitsemättä, jotta vastanneet pysyisivät tunnistamattomina. Kaikki opinnäytetyössä esiintyvät sitaatit ovat poimintoja haastatteluista tai täytetyistä kyselykaavakkeista.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen tulokset on jaettu kolmeen osaan, joista kaksi ensimmäistä käsittelee niitä lapsuuden ja nuoruuden aikaisia kokemuksia, jotka ovat luoneet pohjaa tutkimukseen osallistuneiden orkesteritrumpetistin uralle. Ensimmäisen osan tulokset käsittelevät tutkimushenkilöiden vastauksia kyselylomakkeen kysymyksiin 1 - 7. Toisen osan tulokset käsittelevät vastauksia kysymyksiin 8 - 12.

Kolmas osa käsittelee vastanneiden ammattiuraa ja tutkimuksen varsinaista aihetta, ammattisinfoniaorkesterin trumpetistin työmotivaatiota. Tulokset käsittelevät trumpetistien vastauksia kysymyksiin 13 - 20, lukuunottamatta kysymystä numero 19.

4.1 ”Mummi osti mulle trumpetin” – Lapsuuden soittoharrastus

Kaikki tutkimukseen osallistuneet trumpetistit olivat aloittaneet musiikkiharrastuksensa jo lapsena, nuorimmillaan viisivuotiaana ja vanhimmillaan yhdeksänvuotiaana. Viisi oli aloittanut heti trumpetilla. Tällöin he olivat olleet 7 – 9 -vuotiaita. Yleisin ensi-instrumentti oli kuitenkin piano, jonka kanssa soittoharrastusta oli aloitettu 5 – 8–vuotiaana. Muita ensi-instrumentteja olivat mm. nokkahuilu ja alttotorvi.

Trumpetistit kertoivat useita eri syitä sille, miksi olivat ryhtyneet soittamaan juuri trumpettia. Yleisin syy oli perheen ja suvun vaikutus. Tästä kertoi yhdeksän trumpetistia. Soittoharrastuksen aloittamiseen ja trumpetin valitsemiseen olivat innostaneet perheen mielipiteet, sekä useassa tapauksessa perheessä ja suvussa olleet vaskisoittajat.

”Itse valitsin isäni kanssa, joka oli soittanut trumpettia nuorena.”

"Mun sisko... meni musiikkiluokalle ja hän rupes soittamaan viulua ni määki otin sitte totta kai jonkun instrumentin kans... Se oli jollakin tavalla mun mielestä silloin pikkupoikana vähän miehekkäämpi tai poikamaisempi soitin ku viulu."

Seuraavaksi merkittävin syy instrumentin valintaan oli ystävien ja tuttavien vaikutus. Tällaisesta syystä kertoi kuusi trumpettistia. Tällöin muisteltiin mm. tuttavien mielipiteitä tai ystävien luona tapahtunutta ensimmäistä trumpettinsoittokokeilua.

"Kaveri sano että tulkaa, et häl on synttärit, tuu poikkee, ja menin sinne ja siel näin jonkun torven pianon päällä, ja kysyin et 'mikä toi on' ja et 'onks toi trumpetti'... Sain siitä äänen ja nuotit olin itte opetellu ni sitte kysyin että miten tällä soitetaan C-duuriasteikko. Mä sain siitä heti koko asteikon ja mä soittelin siinä kaikennäköstä... et siitä se alko sitte."

Yhteissoiton kiinnostavuuden merkityksestä soitinvalinnassa kertoi kolme trumpettistia. Kaksi heistä oli lisäksi saanut ensimmäisen instrumenttinsa soittokunnalta lainaksi.

Kolme trumpettistia kertoi hienon trumpettinsoiton kuulemisen vaikuttaneen olennaisesti soitinvalintaan.

"Sillon mää niinku totesin, että tosson nii hieno ääni että toi on kyllä mun soitin."

"Mustakin piti tulla käyrätorvensoittaja, mutta sitten oli koulukonsertti. Mä olin pieni poika ja kuuntelin sitä koulukonserttia ja käyrätorvensoittaja tuli esiintymään, ja se soitti tosi huonosti. Ja mä olin ihan että voi ei, ja kaikki mun kaverit nauroi... Ja sitten tuli trumpettisti ja se soitti tosi hyvin."

Yksi trumpettisti kertoi kotipaikkakuntansa aktiivisesta vaskiseitsikkokulttuurista vaikuttimena, joka oli tehnyt vaskimusiikin tutuksi ja innostanut torvensoittoon.

Seuraavaksi tutkimukseen osallistuneita pyydettiin muistelemaan, mikä oli innostanut heitä lapsuuden soittoharrastuksessa. Heistä suurin osa eli kahdeksan mainitsi tärkeänä motivaattorina yhteissoiton. Orkesterissa kerrottiin

olleen mukava soittaa, koska siellä tapasi soittavia ystäviä. Soittokunta- ja musiikkileirikokemukset olivat olleet innostavia myös siksi, että niihin liittyi muiden, itseä soittoteknisesti taitavampien trumpettistien soiton kuuleminen.

”Se teki muhun vaikutuksen se soitto siinä. Myöhemmin mä oon huomannu et siinäähän oli paljon bluffia. Muistan vieläki semmosen marssin kun Siniset rakuunat, missä on F-duuri skaala. Ykkösventtiilillä se huitas menee sinne päin ... mä olin kymmenvuotias suurin piirteen siinä vieressä ... hyvä etten tuoilta pudonnu, mä aattelin että mä soitan vielä tollai joskus.”

Kaksi muuta trumpettistia kertoi yhteissoittoharrastuksen ulkopuolella kuullusta vaikuttavasta musiikista, joka oli toiminut innostajana.

Kuusi trumpettistia kertoi soiton itsessään motivoineen heitä lapsena. Heille soittaminen oli yksinkertaisesti tuntunut hyvin mieltä heti alusta asti.

”Siitä hetkestä kun minä kokeilin sen [soittaa trumpettia], niin mä tunsin, että se on tässä nyt, mitä mä haluan.”

”En tiedä, se vaan kolahti mulle heti alusta lähtien.”

Trumpetinsoitonopettaja oli toiminut innostajana viidellä trumpettistilla. Hyvää opettajaa kuvattiin useimmissa tapauksissa sanalla innostava, mutta esiin tulivat myös termit vaativa ja rento.

”Oli kiva käydä soittiksilla. Mulla oli semmonen hyvin rento opettaja silloin aluks, joka ei niinku patistanu oikeestaan mihinkään, et sitte vaan soiteltiin ja kokeiltiin erilaisia juttuja, mikä oli ehkä ihan hyvä, mut toisaalta oli sit hyvä myöski sit jossain vaiheessa siirtyä semmoselle opettajalle, joka sitte rupes laittamaan niitä perusasioita ihan oikeesti kuntoon.”

Trumpetin soittamisessa pärjääminen ja nopea edistyminen olivat innostaneet lapsena kolmea vastannutta.

”Aika aikasin mä aloin niinku sillee saada ääntä ja kehittyä trumpettissa.”

Niin ikään kolmea trumpetistia oli lapsuuden soittoharrastuksessa innostanut perheen musisointi. Tällöin kerrottiin yhteissoitosta perheenjäsenten kanssa sekä veljen tanssiyhtyeen ihailevasta kuuntelemisesta. Kaksi trumpetistia oli kasvanut muusikkoperheessä, jolloin soittoharrastus oli ollut itsestään selvä osa elämää.

Muita innostavia seikkoja lapsuuden soittoharrastuksessa olivat olleet uuden oppiminen, päivittäinen puurtaminen sekä trumpetin haasteellisuus, monipuolisuus ja miehekkyyys.

”Trumpetissa kiehtoi se, ettei rekisteri ollut automaattista.”

Yksi trumpetisti kertoi, ettei häntä ollut lapsena innostanut trumpetin soittamisessa juuri mikään.

Trumpetisteilta kysyttiin, tekikö heidän koskaan mieli lopettaa soittoharrastustaan lapsena, ja jos teki, mikä sai heidät jatkamaan. Kymmenen trumpetistia vastasi, ettei ollut kokenut merkittävää mielitekoa harrastuksen lopettamiseen.

Loput viisi trumpetistia kertoi syitä harrastuksensa jatkumiselle. Kolme heistä oli jatkanut soittamista perheen vuoksi. Yksi mainitsi myös opettajan merkityksen.

”En halunnut tuottaa pettymystä niille, jotka olivat asiassa kannustaneet (opettaja, vanhemmat).”

Syiksi harrastuksen jatkumiselle listattiin lisäksi sisukkuus.

Tutkimukseen osallistuneista kahdeksan oli harrastanut lapsuudessaan musiikkia musiikkiopistossa tai -koulussa. Kolme oli käynyt yksityisellä opettajalla, yksi sekä yksityisellä että musiikkiopistossa. Loput kolme olivat soittokunnan kasvatteja. Yhteissoiton lisäksi nämä kolme olivat olleet ahkeria musiikin perusasioiden itseopiskelijoita.

"Musiikkiopiston puolella olin sit ku mä kävin lukioo, ja siinä tietysti se koulunkäynti haittas musiikinopiskelua."

4.2 "Ei ikinä oikein muut hommat kiinnostanu" – Kohti ammattilaisuutta

Tutkimukseen osallistuneilta kysyttiin, missä iässä ja elämänvaiheessa he olivat tehneet päätöksen tehdä trumpetinsoitosta itselleen ammatin.

Kuusi trumpettistia oli tehnyt päätöksen teini-iässä, 15 – 17vuotiaina. Sitä nuorempana, 10 - 13vuotiaana päätöksen oli tehnyt kaksi trumpettistia.

Kaksi trumpettistia tiesi aivan pienestä pitäen tulevansa työskentelemään musiikin parissa. Molempien lapsuuden perheissä oli muusikkoja.

Varsinainen määrätietoinen pyrkiminen orkesterimuusikoksi alkoi neljällä trumpettistilla nuorena aikuisena, 20 - 25-vuoden iässä. Kaksi heistä oli päättänyt jo aikaisemmin pyrkiä ammattimuusikoksi, mutta sitoutui asiaan todella vasta myöhemmin.

Kolme trumpettistia jatkoi harrastustaan pitkälle ja teki päätöksensä vasta silloin, kun jo suoritti ammattiopintoja.

"Ykskaks huomasi, että tätähän mä opiskelen."

Kolme trumpettistia kertoi päätöksen syntyneen yhdessä silloisen soitonopettajan kanssa tai tämän ehdotuksesta.

Yhdeksän trumpettistia ei ollut opiskelupaikkaa valitessaan harkinnut vakavasti mitään muuta kuin musiikkialaa.

"Olisi vaikea sanoa, mitä haluaisin tehdä, jos en soittaisi."

Loput kuusi trumpettistia olivat joskus pohtineet muita vaihtoehtoja. Heistä kolme oli opiskellutkin jotakin muuta ennen omistautumistaan musiikkialalle. Kaksi

mainitsi syyksi muille opinnoille tai niiden harkinnalle huonot työllistymismahdollisuudet musiikkialalla. Musiikin ulkopuolisista aloista suosituimpia olivat matematiikka ja metsätalous.

Yhdeksän trumpetistia vastasi pitäneensä kopissa harjoittelusta opiskeluaikanaan. Heistä kolme nosti esiin opiskelukavereiden merkityksen ja mainitsi, ettei harjoittelu tuntunut yksinäiseltä trumpettiluokan tuen vuoksi. Myös neljäs trumpetisti otti vastauksessaan esiin hyvän trumpettiluokan, joka vähensi muuten hiukan vastenmieliseltä tuntuvan yksin harjoittelun epämiellyttävyyttä. Nämä neljä olivat kaikki opiskelleet Tampereen konservatoriolla. Eräs trumpetisti kertoi olleensa soittoharjoittelusta niin innostunut, että oli harjoitustilan puutteessa harjoitellut samassa huoneessa huilistin kanssa!

”Tästä hommasta ei tuu mitään, jos ei siitä harjoittelemisesta tykkää. Siitä pitää olla niin innoissaan, ettei ole oikeen mitään muuta vaihtoehtoa...Siitä pitää tykätä niinku hullu puurosta oikeestaan.”

Kuusi trumpetistia vastasi harjoittelemisen olleen mieluista vaihtelevasti. Heistä neljä oli nuoria, alle kahdeksan vuoden työuran tehneitä soittajia. Harjoittelun mainittiin olleen välillä tylsää. Sen miellyttävyyttä edisti vastausten mukaan harjoittelun omaehtoisuus, kiireettömyys, trumpettiluokan tuki ja soittokunnan kohdallaan oleminen.

”Yksin harjoittelu on ollut useimmiten vähän vastenmielistä, mutta ei aina.”

”Minulla oli tapana inhota sitä [harjoittelua] kun olin nuori, mutta nyt ymmärrän runsaan harjoittelun palkitsevuuden, joten se on sen arvoista.”

Trumpeteista kymmenen ei ollut harkinnut alan vaihtoa opiskeluaikanaan. Yksi heistä mainitsi loistavan opiskelukaveriporukan tärkeänä motivoijana.

Lopuilla viidellä trumpetistilla oli ollut vaihtoehtoisia suunnitelmia. Kolme heistä mainitsi syyksi soitto- ja ansatsiongelmia. Yksi oli harkinnut alan vaihtamista

työnsaannin varmistamiseksi, yksi oli loukkaantunut fyysisesti opiskeluaikanaan ja joutunut siksi vakavasti miettimään musiikkialalta väistymistä.

Kaikista tutkimukseen osallistuneista trumpetisteista yhdeksän oli opiskellut Sibelius-Akatemiassa. Kaikki eivät olleet sieltä kuitenkaan valmistuneet. Sibelius-Akatemian jälkeen yleisin opiskelupaikka oli Tampereen konservatorio, jossa oli opiskellut seitsemän vastanneista.

4.3 ”Orkesterisoitto on hienoin ja vaativin joukkueurheilulaji” - Ammattilaissoittajana

Kaksitoista trumpetistia kertoi pitävänsä työstään.

”Toki pidän, muuten en siinä olisi.”

Kolme trumpetistia ei vastannut kysymykseen siitä, pitävätkö he työstään, vaan listasivat sen sijaan ainoastaan työnsä hyviä ja huonoja puolia. He olivat kaikki kyselykaavakkeiden täyttäjiä. Näistä kolmesta yhdellä oli työstään enemmän huonoa kuin hyvää sanottavaa.

4.3.1 Työn hyviä ja huonoja puolia

Vastanneiden yleisimmin listaama sinfoniaorkesterin trumpetistin työn hyvä puoli oli kollegat eli työyhteisö. Tämän mainitsi vastauksessaan yhteensä kymmenen trumpetistia. Tällöin puhuttiin muun muassa hyvästä orkesterista ja hyvistä soittajista ympärillä, sekä siitä, että kiertueilla on hauskaa työkavereiden kanssa. Kaksi näistä kymmenestä listasi kollegat myös huonoihin puoliin mainitsemalla, että työssä on ”aina samat naamat ympärillä”.

Lähes yhtä usein mainittu orkesteritruupetistin työn hyvä puoli oli työ itse eli soittamisen hienous ja siitä aiheutuva positiivinen tunnelataus. Tästä puhui yhdeksän trumpetistia. He kertoivat muun muassa musiikin tekemisen ilosta, hyvin soitettun konsertin palkitsevuudesta sekä soitannollisen haasteen

suorittamisen jälkeisestä hyvästä ”fiiliksestä”. Eräs trumpetisteista huomautti toisaalta, että orkesterisoittamisesta voi olla hankalaa saada suurta positiivista tunne-elämystä, sillä ”vaskisoittajat ei ole koskaan täysin osallisia siitä, mitä [orkesterissa] tapahtuu musiikillisesti – siinä sitä viettää suurimman osan ajasta odottamalla kohtiansa ja sitten ne pitää suorittaa.”

Neljä trumpetistia kertoi itse musiikin olevan työnsä hyvä puoli.

”Klassisen musiikin kauneus on suurin syy, että tässä ammatissa on.”

”Saa tehdä sitä mitä sydän sanoo, musiikki on vaan se juttu!”

Neljä trumpetistia listasi työnsä hyväksi puoleksi sen, että he saavat tehdä sitä, mitä haluavat. Tällöin puhuttiin muun muassa koulutusta vastaavan työn tekemisen ilosta.

Neljä trumpetistia kertoi työnsä hyväksi puoleksi sen monipuolisuuden ja vaihtelevuuden. Tällöin puhuttiin monipuolisuudesta niin ohjelmiston kuin sen puolesta, mitä trumpetilla pystyy soittamaan.

”Oon soittanu...teattereissa ja tanssimusiikkia ja laivoilla ja barokkiorkestereissa.”

Kolme trumpetistia piti orkesterisoittajan työaikoja työn hyvänä puolena joustavuutensa ja pitkien lomiansa puolesta. Yksi näistä kolmesta sekä kaksi muuta kokivat työajat toisaalta työn huonoksi puoleksi niiden epäsäännöllisyyden ja iltatöiden vuoksi.

Viisi trumpetistia listasi työnsä hyviin tai huonoihin puoliin kapellimestarin. Kolme trumpetistia mainitsi työn hyväksi puoleksi mahdollisuuden soittaa taitavien kapellimestareiden kanssa. Kaksi heistä sekä kaksi muuta näki toisaalta ”eräät kapellimestarit” työn huonoksi puoleksi.

Ohjelmiston listasi työn hyviin tai huonoihin puoliin niin ikään viisi trumpetistia, yksi heistä mainitsi ohjelmiston sekä hyvänä että huonona puolena. Kun

ohjelmisto oli hyvänä puolena, puhuttiin isoista, hienoista teoksista, sekä niiden haasteellisuudesta ja palkitsevuudesta. Kun ohjelmisto oli listattu huonoksi puoleksi, puhuttiin ”tahallisen vaikeasti” kirjoitetusta uudesta musiikista sekä maakuntaorkestereiden ”säläohjelmistosta”.

Kaksi trumpetistia mainitsi vastauksissaan orkesterin tilat, toinen heistä työnsä hyväksi ja toinen työnsä huonoksi puoleksi.

Kaksi trumpetistia kertoi orkesterin johdon olevan työnsä huono puoli. Tällöin ongelmana oli muun muassa se, että ”rahat eivät koskaan riitä”.

Yleisimmin mainittu orkesteritruupetistin työn huono puoli oli stressi. Kahdeksan trumpetistia kertoi tästä. Puhuttiin esiintymispaineista, freelancerin työn raskaudesta, trumpetistin virheiden kuuluvuudesta sekä siitä, että vauhti on kova.

Henkisen raskauden eli stressin lisäksi kolme trumpetistia mainitsi huonoksi puoleksi myös työn fyysisen raskauden. Toisaalta yksi heistä näki asiassa myös positiivista haastavuutta.

”Soittaminen on turhan lähellä urheilua.”

Kuusi trumpetistia listasi työnsä huonoksi puoleksi sen sitovuuden. Tällöin puhuttiin jatkuvasta kunnon tarkkailusta sekä siviili- ja työelämän erottelun vaikeudesta.

”Siinä on niinku tavallaan naimisissa koko ajan kesät talvet, koko ajan se on mielessä ja aina pitäis tehdä, ja tulee huono omatunto jos ei harjottele.”

”On siinä se semmonen vastuu ja paine koko ajan siitä että aina täytyy olla soittokunnossa, ja jokainen konsertti on aina omansa ja uus. Jossain vaiheessa se tuntu että tuleeks tästä raskasta sen takia. – Se on jatkuvasti oltava niinku hyvässä soittokunnossa, et ei oo enää semmosta, että vois kuvitella, että on normaaleja viikkoja ja sitten on joku yks highlight-viikko siellä ja yks levytys ja niihin satsataan, vaan se on joka viikko nyt se hightlight. Se vauhti on kova. -

Siihen verrattuna ja ehkä meidänkin orkesterin työmäärään verrattuna mä koen, että se palkkaus on kyllä jäljessä.”

Viisi trumpettistia mainitsi työn huonoksi puoleksi palkkauksen. Palkka koettiin huonona suhteessa työn fyysiseen rankkuuteen ja stressaavuuteen. Vastauksissa tuli myös todetuksi, että pärjätäkseen Suomessa orkesteritrumpettistilla täytyy olla työn ohessa keikkatöitä tai opetusta. Näistä viidestä kaksi kertoi kuitenkin olevansa toisaalta hyvin onnellisessa asemassa saadessaan palkkaa jostakin sellaisesta, joka on ensin ollut mieluinen harrastus.

”Muistan ku mä sain paikan, niin meni varmaan pari vuotta, ku mää niinkun olin aina vaan hämmästynyt että kun joka kuukausi niinkun maksetaan...Se oli jotenkin niin hämmästyttävää, et kyllä mää niin paljon tykkäsin soittamisesta.”

4.3.2 Motivaatiopula ja millä siitä selviää

Trumpettisteilta kysyttiin, oliko heillä ollut uransa varrella motivaatiopulan hetkiä. Seitsemän trumpettistia vastasi, ettei ollut kokenut erityisempää motivaatiopulaa. Neljä heistä toi kuitenkin esiin, että työpäivät tuntuvat joskus raskailta ja vaikeilta.

”Ei mikään työ ole semmonen, että sinne joka aamu juoksentelisi hymyillen.”

Loput trumpettisteista listasivat syitä ajoittaiselle motivaatiopulalle sekä tapoja selvitä siitä. Motivaatiopulan kokeminen oli kuitenkin ollut lähes kaikille vain hetkellistä. Eräs trumpettisti vastasi tosin seuraavaa:

”Motivaatiopula on jatkuva riesa, joka liittyy monesti ohjelmistoon tai liikoihin harjoituksiin.”

Kaksi muutakin trumpettistia mainitsi liian suuren työmäärän motivaation laskijana. Kertoessaan uralla olleesta motivaatiopulasta trumpettistit kirjasivat syiksi myös ”kuivan kapellimestarin”, ohjelmiston, työttömyyden sekä

henkilökohtaiset soittotekniset ongelmat. Yksi trumpetisteista oli harkinnut ammatinvaihtoa asuntopulan vuoksi.

Yhteensä viisi trumpetistia mainitsi levon ja irtioton työstä keinoiksi palauttaa työmotivaatio. Kolme heistä korosti erityisesti, kuinka tärkeää on, että elämässä on muutakin kuin työ.

”Jos viettää koko päivän torven kanssa, sitä ei jaksakaan kovin montaa kuukautta putkeen.”

”Raskaan viikon jälkeen torvi naulaan ja vähän lenkkeilyä ja tämmöstä ja taas tuntuu kivalta soittaa.”

Muita tapoja selvittää motivaatiopulasta olivat vastausten mukaan ongelmista puhuminen, hyvään konserttiin meneminen, kesäleireille osallistuminen, ja uusien, soittoa kehittävien työtapojen löytäminen. Eräs trumpetisti mainitsi lisäksi vaihtelevuuden tärkeyden:

”Tajusin myös, että tarvitsin enemmän vaihtelevuutta musiikkielämäni pysyäkseen motivoituneena.”

4.3.3 Tärkein työmotivaattori

Trumpetisteilta kysyttiin, mitä asiaa he pitävät tärkeimpänä motivaattorinaan työssään. Osa trumpetisteista innostui pohtimaan päämotivaattoriaan monisanaisesti ja tuli maininneeksi useamman kuin yhden motivoivan tekijän.

Kolme trumpetistia mainitsi tärkeimmäksi työmotivaattorikseen musiikin.

”... se on suurin syy, miksi tätä on ryhtynyt edes harrastamaan.”

Työ itsessään eli soittaminen toimi tärkeimpänä motivaattorina neljällä trumpetistilla.

Onnistuneet konserttisuoritukset ja niiden jälkeiset tuntemukset olivat merkittävin työmotivaattori viidelle trumpetistille. Tällöin trumpetistit puhuivat mm. halusta onnistua konsertissa. Eräs trumpetisti kuvasi tärkeintä työmotivaattoriaan seuraavasti: ”Se tunne, jonka saa, kun kaikki menee putkeen, kaikki soittavat hyvin ja kapellimestari innostaa sinut tekemään jotakin, johon et tajunnut kykeneväsi.”

Yksi trumpetisti mainitsi tärkeimmäksi työmotivaattorikseen soitossa edistymisen. Myös kolme muuta trumpetistia listasi merkittäväksi työmotivaattoriksi kehittymisen ja uuden oppimisen. Näistä neljästä kaksi oli tehnyt yli kahdenkymmenen vuoden työuran.

”Jollain tavalla vieläkin se nuoruuden... haave siitä, mitä se soitto on ja miltä se kuulostaa, ja tavallaan se on alkanu tuntuu jo viime vuosinakin että mä oon päässy sitä lähemmäs ja lähemmäs, ja se on alkanu tuntuu kivalta... Se vaan ruokkii sitä [motivaatiota]. Niin hassulta ku se kuulostaaki tän ikäsen suusta mut mul on vielä tiettyjä haaveita siinä soitossa.”

Yksi trumpetisti kertoi tärkeimmäksi motivaattorikseen ”mukavat kollegat”. Hän oli ainoa vastanneista, jonka motivaatio perustui lähinnä muuhun kuin itse soittajan työhön.

Muita vastauksissa esiin tulleita motivaattoreita olivat trumpetin ääni ja kuulijoiden positiivinen palaute.

4.3.4 Työn tärkeys

Trumpetisteilta kysyttiin myös, pitävätkö he työtään tärkeänä. Kysymys sai monet mietteleäiksi. Useampi toi esille, ettei soittajan ammatti ole elintärkeää joidenkin muiden ammattien tavoin. Kuusi trumpetistia pohdiskeli musiikin ja kulttuurin tärkeyttä ihmisen psyykkiselle terveydelle.

”Periaatteessahan pysyy hengissä, jos on leipää ja vähän sen päällä jotain. Mutta pysyykö terveenä.”

Yksi trumpetisteista havainnollisti musiikin merkitystä ihmisten elämässä yleensä seuraavasti:

”Kuvittele leffaa ilman musiikkia.”

Kaikki viisitoista koki työnsä loppujen lopuksi tärkeäksi, yksi tosin vain silloin tällöin.

”...jos tuntee onnistuneensa ja saaneensa välitettyä musiikillisen tarinan eteenpäin.”

”Niin kauan kun edes yksi ihminen istuu yleisössä niin kyllä.”

Kaksi trumpetisteista totesi työn olevan heille itselleen tärkeää.

Kolme pohti kuulijamääriä ja kertoi työn tuntuvan tärkeältä erityisesti silloin, kun yleisöä on paljon.

Yksi trumpetisti heittäytyi filosofiseksi ja tuli siihen tulokseen, että jos työnantaja teettää jotakin työtä, ei työntekijä voi ajatella muuta, kuin että työ on tärkeää.

4.3.5 Orkesteritruppetistin ammatti elämäntapana

Tutkimukseen osallistuneista trumpetisteista kolmesta vastasi ammattinsa olevan myös elämäntapa.

”On sen kyllä oltava. Ei sitä voi sillai vaan arkena ja vaan työaikana tehdä. Se vaatii niin paljon sitä omaa aktiivisuutta se soittokunnan ylläpitäminen ja kehittäminen. Sen on oltava läsnä siinä elämässä ihan kaikilla puolilla.”

”Musta se tuntuu vieraalta ajatukselta, että mä olisin trumpetisti vaan kaheksasta kuuteentoista.”

Yksi vastanneista totesi asian riippuvan siitä, mille tasolle trumpetisti haluaa soitossaan päästä.

"Jos haluaa päästä ammatin huipulle, täytyy omistautua täydellisesti, mikä tarkoittaa jokapäiväisessä elämässä sitä, ettei anna minkään tulla harjoittelun tielle, mikä taas johtaa usein uhrauksiin henkilökohtaisessa elämässä. Jos taas haluaa vaan joitakin keikkoja ja on siihen tyytyväinen, niin sen ei tarvitse olla elämäntapa."

Yksi trumpetisti puolestaan kertoi musiikkielämän vieneen enemmän aikaa nuorempaan, mutta että "tänä päivänä yritän pysyä vapaana ollessa hyvin kaukana musiikista". Myös toinen vastannut sanoi asian tasoittuneen vanhemmiten: "Kyl nää ystäväpiiri ja kaveripiiri alkaa olla jo vähän niinku muualta."

Yhteensä kymmenen trumpetistia vastasi, ettei heidän vapaa-aikansa ole juurikaan liitoksissa musiikkiin. Näistä kymmenestä useat mainitsivat elämässään olevan musiikin ulkopuolisia harrastuksia ja ystäviä. Kolme heistä kertoi pitävänsä asiaa tärkeänä oman henkisen hyvinvointinsa kannalta.

"Kun siitä harrastuksesta tulee työ, niin sitte on hyvä olla myös jotain harrastuksia."

"Ei voi ihan täysin koko ajan elää sille soittamiselle, tää on kuitenkin vaan soittamista."

"Mullon semmonen onni, että mulla on tosi paljon myöskin ystäviä, jotka ei oo musiikkimaailmasta... Se tuntuu hirmu terveeltä aina päästä välillä semmosten ihmisten kanssa tekemisiin, joitten kanssa pystyy puhumaan muustakin kuin musiikista."

Eräs trumpetisti piti vastapainon löytämistä soittamiselle nimenomaan ammattinsa haastavana, mutta tärkeänä puolena.

"Se kai se on ainut, mikä siinä on vaikeeta loppujen lopuks ... et se soittokunto kyllä pysyy, ku vaan huolehtii siitä harjoittelemisesta, mutta että jotain vastapainoa..."

Eräs vastannut, jonka haastattelutilanne tapahtui kesähelteellä, pohti vapaa-ajanviettoa seuraavasti:

”Mä oon joskus miettiny niitä muusikoita, jotka on orkesterissa koko talven, ja sitte ne on vielä kesät leireillä ja keikoilla ja oopperajuhlilla, et kuinka kauan ne jaksaa sitä... mun on vaikee kuvitella, että mä istuisin orkesteriharjoituksissa tämmösillä ilmoilla.”

Toisaalta yksi näistä kymmenestä, joiden vapaa-aika ei ollut suoranaisesti liitoksissa musiikkiin, totesi soittoharjoittelun määrittelevän myös musiikkielämän ulkopuolista elämää.

”Trumpetistina sen soittokunnon ylläpito, se määrittää sitä ajankäyttöä ihan niinkun jatkuvasti.”

Loput viisi vastannutta kertoi vapaa-aikansakin olevan tavallisesti liitoksissa musiikkiin. Heistä kaksi kertoi soittavansa vapaa-ajan harrastuksenaan työssä soitettavasta musiikista poikkeavia musiikkilajeja.

”Tietysti on myös hauska vapaa-aikana soittaa trumpettia... jazzia, kevyttä musiikkia tai improvisointia.”

Yksi vastanneista ei pitänyt musiikin ulkopuolisia harrastuksia tärkeinä niinkään työstä irtioton vuoksi, vaan näki ne päinvastoin merkittävinä ennen kaikkea siksi, että ne palvelevat soittamista.

”Työtä on pakko tehdä myös vapaa-ajalla. Ja myös siten, että hyvä kunto ja mukavat harrastukset auttaa trumpetinsoittoa eteenpäin.”

Tutkimukseen osallistuneiden trumpetistien näkemykset toimivasta tavasta käyttää vapaa-aikaa olivat siis keskenään hyvinkin erilaiset. Esimerkiksi viikonlopun vietosta antoivat eräät kaksi trumpetistia aivan päinvastaiset lausunnot:

”Jos ne viikonloput osaa pitää tyhjänä, ni kyl tätä jaksaa, ja sillen se motivaatiokin säilyy.”

”Ei oo mitään niinku semmosia lepopäiviä erikseen, et lepopäivä on sit jos tarvii pitää niinku paussi, mut että lauantait ja sunnuntait on ihan samanlaisia päiviä kun kaikki muutkin.”

Viisi trumpetistia puhui tässä yhteydessä työnsä ja perhe-elämänsä suhteesta. Neljä heistä ei liittännyt perhe-elämää työkuvioihin tai musiikkiin. Puolison muusikkoudesta kertoi kaksi trumpetistia. Toinen heistä viittasi musiikin olevan näin ollen läsnä myös perhe-elämässä, mutta toinen puolestaan totesi, ettei tule puolisonsa kanssa juurikaan puhuneeksi musiikista. Yksi mainitsi sen sijaan puolisonsa olevan ”kaikkea muuta kuin muusikko”, jota kyseinen trumpetisti piti hyvänä, uusia näkökulmia elämään tuoneena asiana. Yksi trumpetisteista pohti työn ja perhe-elämän yhdistämisen vaikeutta seuraavasti:

”Emmä oo ainakaan oppinu vielä mitään muuta keinoa ku sen, että niinkun päivittäinen harjottelu, mielellään kaks kertaa päivässä harjottelua. ... Se on vähän semmosta ristiriitasta myöski sitte sovittaa esimerkiksi tämmöstä niinku perhe-elämää siihen.”

Eräs toinen trumpetisti kertoi perheestään ja viittasi sitten näkemykseensä työn ja perhe-elämän välisestä arvojärjestyksestä todeten seuraavaa:

”Suukappaleen koko ei oo se elämän ykkösjuuttu.”

4.3.6 Hyviä työmuistoja

Kun trumpetistit kertoivat hyvistä työmuistoistaan, monen oli vaikea nimetä vain yhtä tiettyä. Yleisimmin mainitut mieluisat muistot olivat orkesterin kanssa tehdyt ulkomaankiertueet, joista puhui kahdeksan trumpetistia. Erityisesti miljoonakaupunkien suurissa, kuuluisissa konserttisaleissa soitetut konsertit olivat jääneet soittajien mieleen merkittävänä kokemuksina.

"... vaikka ne sillä hetkellä hatuttaa niiden rankkuuden vuoksi, niin jälkeenpäin muistellessa ne ovat olleet ihan mahtavia reissuja."

"Monet kiertueet on semmosia missä orkesteri usein orkesteri hitsautuu hirmu hyvin yhteen, kun siellä toistetaan samaa ohjelmaa monta konserttia peräkkäin ja sitten ihmiset on myöskin yhdessä vapaa-ajalla. ... Tärkein juttu niissä kiertueissa on melkein se että se jotenkin hitsaa yhteen orkesteria ja se kuuluu sitten soitossa myöskin aina."

"Vähän niinkun ois hyvien soittokavereitten kanssa luokkaretkellä."

Kolme jo yli kahdenkymmenen vuoden työuran tehnyttä trumpetistia muisteli ensisijaisesti ensimmäisiä ulkomaankiertueitaan vaikuttavina.

"... se niinku hätkähdytti, 5000-6000 ihmistä areenalla, sinne mennään kuumalle lavalle... se oli ehkä semmonen, se oli niin uutta."

Toisena hyvänä muistona mainittiin hyvien kapellimestareiden johdolla suurten teosten soittaminen ja niissä onnistuminen. Tästä puhui kahdeksan trumpetistia. Säveltäjistä ja teoksista esiin nousivat erityisesti Bruckner, Sibelius sekä Mahlerin viides sinfonia.

"Kyl ne hyvät muistot on jotain semmosia, ku on esitetty jotain semmosii valtavan suuria kokonaisuuksia ja semmosii rankkoja ja pitkiä, ja ollu joku hyvä kapellimestari, ja et on ollu kaikilla hyvä meininki."

"... se Mahlerin vitosen soittaminen, mun kollega oliki kipeenä, päivän varotusajalla sain..."

Kolme trumpetistia mainitsi hyvänä muistona myös orkesterin siirtymisen uuteen konserttisaliin.

4.3.7 Trumpetistin luonne

Tutkimukseen osallistuneilta kysyttiin, täytyykö trumpetistilla olla joitakin tiettyjä luonteenpiirteitä, jotta hän voi menestyä. Yksitoista vastanneista listasi ammattitruumetistin tarpeellisiin luonteenpiirteisiin rohkeuden. Tällöin puhuttiin myös terveestä itseluottamuksesta, hyvistä hermoista sekä uskalluksesta soittaa. Kolme heistä mainitsi myös erityiseen trumpetistin asenteeseen viittaavia termejä, kuten ”röyhkeys”, ”leaderi” ja ”näytä niille” – asenne.

”Tietysti trumpetti on semmonen instrumentti, että tarvitsee vähän enemmän olla niinku leader... että sulla on energiaa.”

”Kun tekee virheen, kaikki kuulee sen, joten sopiva annos itseluottamusta on välttämätöntä.”

”Omaa ääntä ei saa pelätä.”

”Trumpetti on myös soitin, joka väkisinkin kuuluu orkesterissa, sen äänen taakse ei voi piiloutua, tai kuulostaa kauhealta. Pitää olla soittimen herra ja uskaltaa soittaa.”

Rohkeutta pidettiin erityisen tärkeänä äänenjohtajana toimivalle trumpetistille, mutta eräs vastannut korosti sen merkitystä myös tuttisoittajalle:

”Jos on aina pieni epävarmuus... saattaa olla rytmisesti jäljessä taikka soittaa muuten epävarmasti, arasti. Tuttisoittajan pitää soittaa yhtä suurella varmuudella ja ekstroverttiydellä kuin soolosoittajan.”

Toiseksi yleisimpänä seikkana esiin nousi ulospäinsuuntautuneisuus, jonka mainitsi neljä trumpetistia. Tällöin puhuttiin myös sosiaalisuudesta ja halusta olla esillä. Toisaalta eräs trumpetisti totesi seuraavaa:

”Kyllä varmasti on upeita soittajia, jotka ei oo mitenkään kovin ulospäinsuuntautuneita tai äänekkäitä muuten, mutta jotka sit sillä soittimella pystyy ehkä tuomaan niitä asioita esille.”

Kolme trumpetistia mainitsi tärkeänä sosiaaliset taidot. Tällöin puhuttiin myös yhteistyökyvystä sekä joustavuudesta. Näitä pidettiin tärkeänä sekä esiintyjälle että orkesterin kaltaisessa yhteisössä toimivalle soittajalle.

”Pitäis kuitenkin osata niinku elää sivistyneesti muitten ihmisten kanssa.”

Niin ikään kolme trumpetistia puhui ahkeruudesta ja periksiantamattomuudesta. Muina termeinä käytettiin päättäväisyyttä, sinnikkyyttä, tunnollisuutta, kunnianhimoa ja määrätietoisuutta.

”Päättäväisyyttä ja sinnikkyyttähan se vaatii, että jaksaa sen harjottelun. Onhan se aikamoista pään seinään hakkaamista usein jossain vaiheessa se soittaminen. Että tavallaan toisaalta jaksaa hakata sitä päätä seinään ja toisaalta ymmärtää olla hakkaamatta sitä sinne liian paljon.”

”Sosiaalisuus ja ahkeruus on ne semmoset tärkeimmät.”

”Määrätietoinen pyrkiminen... kohden sitä haavetta, mikä on soittajana ja muusikkona ja trumpetistina.”

Muita esiinnousseita, trumpetistille tärkeinä pidettyjä ominaisuuksia olivat rakkaus taiteeseen ja epäroimättömyys. Yksi vastanneista ei loppujen lopuksi pitänyt mitään luonteenpiirrettä ratkaisevana trumpetistin menestykselle:

”Jos soittaa niinku trumpettisooloo, sitä voi lähestyä niinkin, että sä ymmärrät että tää soolo on tämmönen ja että sen pitää kuulostaa tolta, ettei se tuu sen takia, että sä oot luonteeltas semmonen. Toisaalta sitte jos sä oisit semmonen arrogantti ja räyhätyyppi niin kuinka sä sitte soitat herkän melodian? Kyllä se on mun mielestä enemmänkin älyllinen prosessi.”

Sen lisäksi, että olivat pohtineet, millaisia trumpetistien olisi hyvä olla, muutamat vastanneista innostuivat kertomaan, minkälaisia trumpetistit tavallisesti ovat erityisesti muiden instrumenttien soittajien mielestä. Tällöin puhuttiin pilke silmäkulmassa juoppoudesta ja narsismista.

"Olen nähnyt monia trumpetisteja, jotka on samanlaisia. Ne juo paljon... mut olen mä nähnyt myös tosi mukavia ja kohteliaita..."

Eräs trumpetisti otti esiin imartelevampia puolia ja veti vastauksensa yhteen seuraavasti:

"Hirveen fiksu pitää olla ja älykäs ja ihana."

5 MIKSI TRUMPETISTI VIITSII PUHALTAA?

Tutkimustulokset olivat linjassa aiemmin tehtyjen työmotivaatiota ja muusikon esiintymismotivaatiota käsittelevien tutkimusten ja teorioiden kanssa. Suurin osa tutkimukseen osallistuneista viidestätoista trumpetistista omasi vahvan sisäisen motivaation. Thomasin (2000) määrittelemät sisäistä motivaatiota kasvattavat neljä tekijää täyttyivät monen vastanneen kohdalla. Trumpetistit kertoivat pitävänsä työtään tärkeänä ja merkittävänä. Heidän puhuessaan onnistumisen kokemuksistaan saattoi huomata, että he pitivät itseään työssään hyvänä. Lisäksi neljä trumpetistia mainitsi tärkeäksi työmotiivikseen soitossa kehittymisen. Kaksi heistä oli tehnyt yli kahdenkymmenen vuoden työuran, mikä osoittaa, että iäkkäämpikin soittaja voi yhä pyrkiä entistä parempaan soittotasoon ja pitää siten yllä sisäistä työmotivaatiotaan.

Pieni osa vastanneista oli selkeästi huonommin motivoituneita työhönsä kuin muut. Heiltä jäi puuttumaan kaikki tai osa Thomasin neljästä motivaatiotekijästä. Yksi heistä kertoi pitävänsä työtään tärkeänä vain silloin tällöin. He mainitsivat työstään runsaasti hankalia puolia, eivätkä juurikaan kertoneet onnistumisen kokemuksista.

"Ei ole varaa jäädä juhlimaan satunnaisia onnistumisia, koska asia on koko ajan edessä huolimatta siitä, miltä itsestä sattuu tuntumaan."

Tutkimuksen mukaan Suomen sinfoniaorkestereiden trumpetistien tärkein työmotivaation lähde on työ itsessään eli orkesterissa soittaminen. Työn kerrottiin aiheuttavan positiivisia tunne-elämyksiä.

"Se on jotenkin niin parhaimmillaan koskettavaa olla semmosen suuren ikään kuin eliön raajana tai osasena...että silloin kun kaikki elää ja hengittää, niin kaikki on yhtä siinä...että se on joku semmonen suuri kokonaisuus, ja olla osa sitä on ainakin hetkellisesti jotain voimaantumisen tunnetta."

Trumpetistien vastaukset ovatkin monin osin linjassa Perssonin, Prattin ja Robsonin (1992) kehittämien, muusikkojen motivaatiota selittävien

kategorioiden kanssa. Nautinnonhakuisen motiivin lisäksi trumpetistien vastauksista löytyy vahvana sosiaalinen motiivi. Yhteensä kymmenen vastannutta mainitsi vastauksissaan työnsä positiivisena puolena hyvät kollegat ja työyhteisöön mukaan pääsemisen.

Suurin osa vastanneista oli vahvasti sisäisesti motivoituneita, mutta myös ulkoisten seikkojen kerrottiin vaikuttavan työmotivaatioon. Näistä useimmin esiin tuli kapellimestarin vaikutus. Yhteensä kahdeksan trumpetistia mainitsi kapellimestarin vastauksissaan. Heistä kaksi kertoi myös orkesterijohdon suuresta merkityksestä.

”...Joskus taas on töitä jossa ei tunnu olevan päätä eikä häntää. Töiden suunnittelulla on tärkeä rooli soittajien motivaatioon - intendentti, taiteellinen johtaja.”

Tästä huolimatta sinfoniaorkesteri muodostaa poikkeuksen työyhteisöissä siinä, kuinka esimiesten taholta tulevaan kontrollointiin suhtaudutaan. Decin, Ryanin & Koestnerin (1999) teoria ylemmältä taholta tulevan kontrollonnin työmotivaatiota laskevasta vaikutuksesta ei pidä täysin paikkaansa orkesterimuusikkojen kohdalla. Sinfoniaorkesteri työyhteisönä muistuttaa vielä nykypäivänäkin monilta osin 1900-luvun alun työyhteisöjä. Eräs tutkimukseen osallistuneista, hyvän työmotivaation omaavista trumpetisteista kertoi näkemyksensä asiallisista orkesterisoittajan työskentelytavoista seuraavasti:

”Minä olen täällä sitä varten, että minä soitan niin kuin minun pyydetään soittamaan - sitä kappaletta mitä milloinkin on pyydetty soittamaan. Eikä mun oo tarpeen tuoda siellä esiin omia näkemyksiäni.”

Ehkä hiukan yllättäenkin yhdeksi tärkeäksi ulkoiseksi työmotivaattoriksi nousi palkkauksen rinnalle orkesterin tilat. Yhteensä viisi trumpetistia kertoi uusien ja hyvien tai vanhojen ja huonojen orkesterin tilojen vaikutuksesta työmotivaatioonsa.

Merkittävää on huomata, etteivät trumpetistien soittomotivaatiota ylläpitävät tekijät olleet juurikaan muuttuneet lapsuuden soittoharrastuksen ajoista. Tärkeimpinä motivaattoreina olivat jo lapsena olleet soittavat ystävät ja itse soittamisen hauskuus. Moni vastanneista kertoi tunteneensa heti trumpetin ensikokeilusta alkaen soittointoa, jota näytti riittävän nykypäivään asti. Tätä soittointoa ja nykyistä työmotivaatiota useiden vastaajien oli vaikea selittää tai jäsenellä, sillä se oli jotakin niin sisään rakennettua ja itsestään selvä osa trumpetistien elämää.

”En tiedä... Se tulee jostain syvemmästä tietoisuudesta tai tiedottomuudesta...”

”Se on raadollista, kovaa työtä, mutta kun haluaa tehdä niin siihen on valmis. Siihen täytyy olla kova ja sisäsyntyinen tarve soittaa sitä trumpettia...”

”Se kipinä joko on tai ei.”

Tutkimukseen osallistuneet kertoivat myös lyhyesti käsityksiään Suomen musiikkiopistojärjestelmän nykytilasta nimenomaan trumpetinopetuksen kohdalla. Yksi trumpetisti kaipasi lasten soittoharjoitteluun lisää ammattimaisuutta heti harrastuksen alkuvuosista asti, toinen taas puhui opetuksen leikkimielisyyden puolesta. Jotkut jo pidemmän työuran tehneet trumpetistit kertoivat, että aloittaessaan soittoharrastustaan heiltä vaadittiin paljon omaa aktiivisuutta ja suurta sisäistä motivaatiota, sillä pienellä paikkakunnalla ei ollut musiikkiopistoa eikä mahdollisuutta soitto-opetukseen. Nykyistä koko maan kattavaa musiikkiopistoverkkoa pidettiin siis jossain määrin huonona asiana, sillä soitto-opetusta on saatavilla niin helposti, ettei sitä enää osata arvostaa.

Tutkimustulosten pohjalta on esitettävä yksi selkeä ehdotus maamme pikkutrompetistien soittomotivaation kasvattamiseksi. Trumpetistien näkemykset musiikkiopisto-opetuksesta sekä heidän omat lapsuuden aikaiset kokemuksensa puoltavat lasten yhteissoittomahdollisuuksien parantamisen tärkeyttä. Joidenkin tutkimukseen osallistuneiden mukaan edes itse

trumpetinsoitonopetus ei ole yhtäläillä tärkeää kuin se, että pikkutrumpetistit ohjattaisiin puhallinorkestereihin heti harrastuksensa aluksi.

”Sen harrastuksen pitäis lähteä enemmän liikkeelle siitä yhteissoitosta.”

Kuten tämäkin tutkimus osoittaa, trumpetinsoiton yksi suurimmista viehätöksistä on nimenomaan yhteissoitossa. Kaikilla trumpetinsoiton harrastajilla tulisi olla etuoikeus päästä nauttimaan siitä niin pian kuin mahdollista. Panostaminen oppilasorkestereiden määrän lisäämiseen mahdollistaisi osaltaan myös sen, että Suomen musiikkioppilaitoksista voisi kasvaa nykyistä useampia kyvykkäitä sinfoniaorkestereiden trumpetteja, eivätkä työpaikat menisi jatkuvasti ulkomailta tulleille soittajille.

5.1 ”Mä olin niin liikuttunu ite siitä, että mä en meinannu pystyä soittamaan!” – Trumpetistit tunteellisina

Tämä osio on omistettu trumpetistien kauniille lausunnoille musiikista, jonka kanssa he työskentelevät. Oli vaikuttavaa huomata, kuinka äärettömän rakasta klassinen musiikki ja sinfoniaorkesterikirjallisuus oli valtaosalle tutkimukseen osallistuneista, ja kuinka suurella lämmöllä siitä kerrottiin.

”Ilman muuta se motivaation lisääjä aina on ollut se, että haluu olla mukana siinä semmosessa nii hienossa ku klassinen musiikki on, se on ehkä se tärkein syy kuitenkin ollut tässä... narsismissa.”

”...soitettiin Finlandia siihen konsertin päälle. Muutenkin se meni hienosti se konsertti, vaikuttava tunnelma, ja mä olin niin liikuttunu ite siitä, että mä en meinannu pystyä soittamaan!”

”Hyvästä teoksesta löytyy. Sillehän on joku syy, et joku teos on hyvä ja se on eläny satoja vuosia. Jos ihmiset jaksaa sitä kuunnella useita kertoja, ni ihan samalla lailla mä jaksan sitä soittaa useita kertoja.”

Eräs eläkeikää lähestyvä haastateltu kertoi sinfoniaorkesteriohjelmiston kappaleista kuin vanhoista ystäväistä, joista hänen pitäisi pian haikeana luopua.

"Nyt tässä vaiheessa, ku rupee vuodet oleen vähissä, et mitä ammatikseen istuu orkesterissa enää, niin kyl sitä niinkun miettii, kun tulee hienoja kappaleita koko ajan, näitä mitä on nyt soittanu tässä vuosien aikana, että onkohan tää nyt viimeinen kerta."

Konserttiyleisölle helposti kovanaamoiltakin näyttävät trumpetistit osoittautuivat siis yllättäen herkiksi ja tunteellisiksi ihmisiksi.

"Mä pidän musiikista, mutta mä pidän myös trumpetin äänestä... Se minkälaisen fiiliksen siitä saa ite ja kuinka sen kokee, niin kyllä se koskettaa mua, että en mä oo leipääntyny sillä tavalla. Semmonen tietynlainen herkkyyshän kuuluu muusikon ammattiin. Sehän on vähän semmosta painottelua, että olla uskottava ja luja tuolla lavalla, mutta kuitenkin jotta sä oisit sitä, niin sulla täytyy olla herkkyyttä, että sä pystyt aistimaan erilaisia tunnelmia."

Trumpetistit ovat työssään suuren intohimonsa äärellä, ja kaikki ammatin asettamat paineet ja vaivat tuntuvat loppujen lopuksi merkityksettömiltä musiikin kauneuden rinnalla.

6 POHDINTAA

Opinnäytetyötutkimukseni Suomen sinfoniaorkestereiden trumpetistien työmotivaatiosta on nyt tehty. Tutkimuksen tulokset trumpetistien kahdesta päämotivaattorista pitävät paikkansa myös omalla kohdallani. Huomaan olevani motivoitunut trumpetisti erityisesti koulun orkesteriviikoilla, jolloin pääsen soittamaan henkeäsalpaavan upeita teoksia loistavien soittokavereiden kanssa.

Kokemattomana tutkijana tein tutkimustyössäni monia perusvirheitä. Ymmärsin vasta tutkimustuloksia analysoidessani joidenkin haastattelukysymysteni toimineen erittäin huonosti. Yksi kysymyksistä, ”Onko käsityksestä soittamisesta muuttunut urasi aikana ja miten?”, sisälsi suorastaan ajatusvirheen. Tarkoitin tässä yhteydessä soittamista ammattina, mutta koska en ollut tarkentanut asiaa, osa trumpetisteista puhui vastauksessaan soittoteknisistä seikoista. Tämän vuoksi jätin kyseisen kysymyksen vastaukset kokonaan pois tutkimustuloksista.

Kysymyksiä oli lisäksi liian monta ja ne käsittelivät trumpetismia turhan laajalaisesti. Tämän vuoksi lähes kaikki haastattelut ja täytetyt kyselykaavakkeet olivat jokseenkin tai hyvinkin rönsyileviä, mikä puolestaan teki tutkimusaineistosta hankalasti jäseneltävää. Kaikki näkökulmat, jotka trumpetistit toivat esille, tuntuivat minusta kovin tärkeiltä, mutta kysymysten laajuuden vuoksi ne eivät aina liittyneet sinfoniaorkestereiden trumpetistien työmotivaatioon. Näin ollen jouduin vastentahtoisesti jättämään paljon hienoja trumpetistien kertomia ajatuksia ja kokemuksia opinnäytetyöni ulkopuolelle.

Jos nyt ryhtyisin tekemään vastaavaa tutkimusta uudestaan, tekisin joitakin asioita toisin. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä tosiseikkaa, että tämä tutkimus on ollut minulle itselleni trumpetinsoiton ammattiopiskelijana hyvin merkittävä. Olen saanut entistä realistisemmän kuvan siitä ammatista, jota kohti itse pyrin.

Tutkimuksessa kaikkein merkittäväntä minulle itselleni oli tutustua Suomen orkesteritruupetisteihin ja huomata, kuinka erilaisia mielipiteitä heillä oli. Siinä missä joku toinen korosti päivittäisen soittoharjoittelun välttämättömyyttä, joku

toinen taas piti tärkeänä ajoittaista etäisyyden ottamista trumpettiin. Tutkimukseen osallistuneissa oli myös persooniltaan hyvin erilaisia trumpetisteja, mikä näkyi muun muassa siinä, kuinka he ilmaisivat itseään. Osa oli mielipiteissään hyvinkin jyrkkiä, osa taas puhui samoista asioista, mutta sai ne kuulostamaan paljon pehmeämmiltä. Trumpetistit tulivat myös hyvin erilaisista taustoista. Yllätyksekseni osa heistä oli aloittanut ammattimaisen harjoittelun hyvinkin myöhäisellä iällä, kun taas minä olin aina elänyt siinä harhaluulossa, että kaikki ammattitrumpetistit ovat unelmoineet nimenomaan trumpetistin ammatista aivan lapsesta saakka. Minulle oli siis tärkeää huomata, ettei ole olemassa yhtä yleisesti toimivaa tapa tulla menestyväksi orkesteritrumpetistiksi ja olla sitä. Sitä vastoin ymmärsin, että yksi menestyvän trumpetistin salaisuuksista onkin nimenomaan löytää oma, itselle sopiva tapa harjoittelussa ja suhtautumisessa musiikkiin. Oman trumpettiopettajani tapa harjoittaa orkesteritrumpetistin ammattia ei siis olekaan se ainoa oikea!

Hyödyllisyyden lisäksi tutkimuksen tekeminen ja vastausten lukeminen ja kuunteleminen oli äärimmäisen hauskaa. Tuntui hyvältä huomata, että tutkimukseen osallistuneet olivat kohdanneet soitossaan samoja iloja ja ongelmia kuin minä. Haastateltujen trumpetistien kanssa käydyt juttuhetket olivat mitä mukavimpia. Jotkut heistä tapasin haastattelutilanteessa ensimmäistä kertaa, mutta he tuntuivat silti kuin vanhoilta hyviltä tuttavilta, ja trumpetismikeskustelut venyivät parissa tapauksessa hyvinkin pitkiksi. Myös haastatteluolosuhteista jäi monia mainioita muistoja. Ennen erästä haastattelua pääsin kuuntelemaan Radion Sinfoniaorkesterin harjoittelua uuden Musiikkitalon upeassa konserttisalissa Helsingissä. Erään haastatteluäänityksen taustalta kuuluu auton tuulilasinpyyhkimien töpsähtelyä, ja erään trumpetistin ääntä säestävät puolestaan lокkien huudot ja veden liplatus.

Nyt voin jättää tutkimuksen taakseni tyytyväisenä. Opin monia hyödyllisiä asioita, jotka auttavat minua jatkamaan musiikkiopintojani entistä motivoituneempana ja vapautuneempana. Iloitsen myös aiempaa enemmän siitä etuoikeudesta, että saan puuhastella klassisen musiikin parissa ja kuulua Suomen trumpetinsoittajien mukavaan joukkoon.

7 LÄHTEET

Irving, D. 2002. *Ammatti: muusikko*. Helsinki: Yliopistopaino.

Liukkonen, J.;Jaakkola, T.;& Kataja, J. 2006. *Taitolajina työ. Johtaminen ja sisäinen motivaatio*. Helsinki: Edita.

Persson, R. S.;Bratt, G.;& Robson, C. 1992. Motivational and Influential Components of Musical Performance: A Qualitative Analysis. *European Journal for Highability*, 206 - 217.

Thomas, K. W. 2000. *Intrinsic Motivation at Work. Building Energy & Commitment*. San Francisco CA: Berrett-Koehler Publishers, inc.

Tuovila, A. 2003. *"Mä soitan ihan omasta ilosta!" - Pitkittäinen tutkimus 7-13 vuotiaiden lasten musiikin harjoittamisesta ja musiikkiopisto-opiskelusta*. Helsinki: PB-Printing.

Vartiainen, M.;& Nurmela, K. 2001. *Tavoitteet ja tulkinnat - motivaatio ja palkitseminen työelämässä. Mikä meitä liikuttaa? Modernin motivaatiopsykologian perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Suomen Sinfoniaorkesterit ry 2011. Viitattu 25.1.2011.
<http://www.sinfoniaorkesterit.fi/> -> Orkesterit

Kyselykaavake

Hei trumpetin ammattilainen!

Suuri kiitos, että suostut osallistumaan pienimuotoiseen tutkimukseeni. Alla olevat kysymykset olen laatinut selvittääkseni, mikä motivoi sinfoniaorkesteritruupetistia työssään. Vastauksia käytän opinnäytetyössäni nimettöminä. Jos joku kysymys tuntuu aiheettomalta tai tarpeettomalta, siihen voi vapaasti jättää vastaamatta. Jos puolestaan joku aiheellinen kysymys näyttäisi puuttuvan, sellaisen voi lisätä listaan vastauksineen. Tämä ei siis ole erityisen virallista – mutta sitäkin mielenkiintoisempaa! Monet kysymyksistä koskevat näet niitä asioita, jotka ovat askarruttaneet mieltäni opiskellessani torvesta ammattia. Odotan innolla, että pääsen lukemaan kokemuksiasi!

Antoisaa kesää toivottaa Senni

Miksi trumpetisti viitsii puhalttaa?

Kyselykaavake Suomen ammattilaissinfoniaorkestereiden trumpetisteille

Opinnäytetyötään varten laatinut Senni Hakkarainen

Musiikkiakatemia, Turun ammattikorkeakoulu

1. Perustiedot

Kuinka kauan olet toiminut ammattilaissinfoniaorkesterin trumpetistina (uran tähänastinen pituus vuosissa)?

Missä virassa työskentelet tällä hetkellä (äänenjohtaja/varaäänenjohtaja/soittaja...)?

2. Soittoharrastuksen alku

Minkä ikäisenä aloitit soittoharrastuksen ja millä instrumentilla?

Miksi ryhdyit soittamaan juuri trumpettia?

- Valitsitko soittimen itse, vai suorittiko valinnan joku toinen?

Mikä innosti soittamisessa lapsena?

Tekikö mielesi koskaan lopettaa torvensoittoharrastus? Jos kyllä, mikä sai sinut jatkamaan?

Opiskelitko musiikkiopistossa vai yksityisellä opettajalla?

3. Kohti ammattilaisuutta

Missä iässä ja elämänvaiheessa päätit, että haluat trumpetinsoitosta ammatin?

Kiinnostiko joku muukin työ, vai oliko trumpetisti ainoa vaihtoehto?

Missä opiskelit ammattiopiskelijana ja kuinka monta vuotta?

Oliko yksin kopissa harjoittelu mielestäsi hauskaa?

Harkitsitko opiskeluaikana alan vaihtoa? Jos kyllä, miksi?

4. Ammattilaissoittajana

Pidätkö työstäsi?

- Hyvät/huonot puolet

Koetko tekeväsi tärkeää työtä?

Onko urasi varrella ollut motivaatiopulan hetkiä? Jos kyllä, millä niistä on selvitty?

... eli mikä on tärkein motivaattori työssäsi?

Tuleeko mieleesi urasi varrelta jokin erityisen hyvä työmuisto? Mikä tekee muistosta erityisen hyvän?

Onko trumpettistin ammatti aina myös elämäntapa? - Onko vapaa-aikakin liitoksissa musiikkimaailmaan?

Onko käsityksesi soittamisesta muuttunut urasi aikana ja miten?

Täytyykö trumpettistilla olla joitakin tiettyjä luonteenpiirteitä, jotta hän voi menestyä orkesterisoittajana? Jos kyllä, mitä ne ovat?

5. Ylimääräiset, aiheeseen suoranaisesti liittymättömät kysymykset

Mikä voisi olla syynä siihen, että Suomen sinfoniaorkestereissa naistrumpetisti on harvinainen näky? Miksi trumpetti on profiloitunut ”miesten soittimeksi”?

Olisiko Suomen musiikkioppilaitosjärjestelmässä jotakin korjattavaa trumpettioppilaiden opetuksen kohdalla?

Kiitos! ☺

The Questionnaire for the Trumpeters

What motivates a trumpeter to play?

Questions for trumpeters from professional symphony orchestras in Finland

Prepared for a thesis work by Senni Hakkarainen
Turku University of Applied Sciences

1. Basic

How long have you worked as a trumpeter in a professional symphony orchestra (career length in years)?

What is your current position (principal, co-principal...)?

2. Music as a hobby

At what age did you start music as a hobby, and with which instrument?

Why did you decide to play trumpet?

- Did you pick the instrument yourself or did someone else pick it for you?

What inspired you in playing as a child?

Did you ever think of stopping your music hobby as a child? If yes, what made you continue?

Did you study music at a music school or with a private teacher?

3. Towards professionalism

At what age did you decide that you would like to be a professional trumpeter?

Were you interested in any other profession, or was trumpeter and music the only option?

Where did you study trumpet professionally and how many years?

Did/do you think it was/is fun to practise alone?

Did you consider changing a subject during your studies? If yes, why?

4. As a professional trumpeter

Do you like your job?

- Good / bad sides

Do you find your work important?

Have you had a lack of motivation at some point in your career? If yes, how did you overcome it?

... so what is your main motivator in your work?

Do you have any particular good memories from work?

Is the profession of a trumpeter always a way of life?

- Is the leisure time also attached to music?

Has your idea of playing changed during your career? If yes, how?

Is it necessary for a trumpeter to have some certain traits to success as an orchestra musician? If yes, what are those?

Thank you for your time!